

"МИЛЕНА"

Пише:
Небојша
Кнежић

Торонио, април 2007.

Моја тетка Љубица и њена пријатељица Исидора једне далеке, шездесет и треће, дошле нам у госте и осим пола киле трешања, једне банане за мене (биле скупе к'о прни враг, куповале се на комад) и кутије Зете без филтера за мога старог, са собом доњеле и Филмски свет, часопис са насловницом у боји.

"А знаш ли ти мали да читаш!?" пита ме тета Исидора.

"Знам и ћирилицу и латиницу!" испрсим се к'о ороз.

"А шта овдје пише, хааа!" потури ми часопис под нос.

Загледам се у прељепо лице глумице и из прве прочитам, МИЛЕНА ДРАИ'Ћ, гласно и јасно, јер већ сам био трећи разред основне...

Тета Исидора се подруљиво насмеја, опали ми једну благу иза ушију а онда јој се придружи и моја тетка па ми се почеше изругивати, "ма немој, ти знаш да читаш, Драи'ћ, е мали гуташ слова к'о карамеле, па она је Дравић, билмезу, наша најљепша млада глумица, она је "Прекобројна", тууукоооо!"

"Е туке сте ви обадвије, ја прочит'о кошто пише, а да је љепа, јесте, само, погледајте ви то мало боље"

Оне се не престају кикотати и изругивати а онда се мало по мало почну заглядати у насловницу магазина, одједанпут се зацрвене у образима, све до ушију.

"Аааах, види стварно Драи'ћ, а можда је Дравић погрешно, јер не може бити да Филмски свет погријеш!?" каже тета Исидора исколачених очију.

"Па и ја мислим!" потврдно заклина главом моја тетка Љубица.

Сутрадан око подне сједимо нас буљук клинаца на стубишним степеницама и контамо како ћемо једном купит праву фудбалску лопту са "душицом" а контали смо и како да гледамо Херкулеса и краљицу Лидије са Стив Ривсом кад наиђе тета Гија са својим мужем, чика Назмијом а ми се сви дигнемо да их поздравимо јер она је вазда била златне руке, никад није прошла поред нас а да нам нешто не удје, не да, банку, двије....

"Шта је дјецо, будући акцијашки и омладинци, а јесте ли гледали Прекобројну!?"

Занијечемо главама и слежем раменима а она нас прекорно погледа, запријети прстом и каже. "То је наш најљепши и веома поучан домаћи филм, е требате га гледати"

"Ми не гледамо домаће филмове!" намрштено и важно каже Харис "Цицвара", а "Цицвара" смо га звали јер се стално жалио како и за доручак и вечеру једе цицвару!

"Еки ба, домаћи филм, ње

то море ваљат!?" направи глупу фациу Гого "Чомбе", а био је Чомбе зато што му хале Вељко није иш'о на демонстрације поводом убиства Патриса Лумумбе него је у подруму киселио купус...

"Ма тета Гијо, не гледамо ми те домаће филмове, досадни су, нису у боји и нема шорања, коња, витезова и двобоја" кажем ја:

"Е дјецо, да се договоримо, сутра је у кину Тесла матине престава, игра Прекобројна, ја ћу извадити карте и водићу вас, а ви послјеге сами просудите јели филм добар или није, важиини!"

"ВАЖИИИИИ, ТЕТА ГИЈО!" дрекнемо углас, јер кад је цабе, може бити и домаћи..

Послије тог филма, кога смо гледали са више мерака него самог Глен Форда у Овчару, нисмо били она стара кино-раја. Нико од нас више није желио да буде Гари Купер кад порасте него Микајло Настић, дугајлија кога је у филму играо Љубиша Самарцић. У раји се више нисмо играли каубоја и индијанаца него бригадира и командира радних акцијашких водова. Наше сестре, родице и другарице, мјењале су фризури, косу бојиле у плаво и својим кикицама имитирале "прекобројну" и на сваки начин се трудиле да што убједљивије опонашају дјевојку Ранку, прекобројну бригадирку. А затим и у компшијском фризерском салону "Прољече" освану урамљена Миленина фотографија, и сјећам се да је тамо стајала годинама, све док чика Сефкија, власник салона није отишао у пензију па је неко заједно са инвентаром однио и слику....

А онда заигра Козара а у њој поново наша Милена али овај пут као сељанчица Миља. Сједимо у првим редовима партера и гледамо двојицу мрских Сваба како одбацују бицикле и кроз неко жито јуре за нашом Миљом, поваљују је а класје се таласа док стиснутих песница осјећамо како нас пеку властите сузе које цуре низ образе.

Напокон осветничка сцена када Митар, Љубиша Самарцић са митраљезом коси швабе као младу дјетелину а ми скачемо са столица јер Миља је освешена. Не схватамо све оне попаљене куће, збјегове, одмазде, већ нам само у глави она двојица њемачких силедија који се церкају док излазе из житног поља у коме су оставили осрамоћену Миљу, браво Митре, коси Митре....!

Поново Љубиша и Милена у Литу Виловиту, она Маре а он Вице, машала Вице, како си само самсонски бацао оно стење доказујући странкињама снагу и мишиће а оне очекивале нешто друго, а све то док те твоја Маре чекала и своју дјевојачку крепост и част за тебе чувала...

Пролазиле су године, ми одрастали, почели да гледамо Фелинија, Бертолучија, Де Сику, Антонионија, али када се год у кинотеци

давао циклус домаћег филма, као што је Миленин првенац "Врата остају отворена" у коме је играла са тек осамнаест година одлазили смо и увјеравали се да сви ти Бертолучији, Латуаде, Роселинији, Бергмани нису ништа бољи од Франтишека Чапа, Бранка Бауера, Маријана

Милена Дравић

Вајде, Воје Нановића, Федора Ханцковица, Жорж Скригина, Владимира Погачића, Томе Јанића, Жике Митровића, Макавејева, Петровића, Павловића, и гдје су данас њихови филмови, у каквим то бункерима труну, зар је једна "Тера Трема" боља од "Радопоља" у коме је Милена била Мрвица а цијели филм са Оливером, Радетом, Весном Крајином, Ацом Гаврићем, једна драма која зауставља дах и изазива најдубље емоције!? Е да смо само били велика земља као Италија или Француска па да наше Милене Дравић, играју у неким "мама ромама", "ћоћарама", "баловима на води", "авантурама", "страдама", хмм, да смо.....

"Добила сам кћерку" сретним гласом ми саопштава тетка Љубица на телефон пронашавши ме у некој далекој галаксији у којој сам се налазио у цвијету своје младости. "нажалост мој муж Анте хоће да се дијете зове Филомена, а не Милена", тужним гласом ми саопштава"

Прољече, 1992, град Сарајево постаје свјетска тема број један. Из њега одлазе Срби, досељавају они други. У граду на Миљацки, кино сале постају магацини за шверцере дефицитарном робом. У Пионирској долини у зоолошком врту, од глади и гелера граната скапавају дивље животиње, тигрови, лавови, мајмуни, ни сто метара одатле у хангарима Сутјеска филма, милиони метара траке југословенског филма горе на кућним ломачама које грађани ложе јер град остаје у мраку, кухају се чајеви и посне чорбице које ће спасити нечије животе. Медо Мишко атракција генерација сарајевских малишана ломе зубе на решетке које су га окивале јер није имао срећу да га погоди метак или гелер. Врата града Сарајева остају

затворена слиједеше четири године.

Коначно мир, свако тражи свакога. Распитујемо се али имена улица су се измјенила, адресе нису исте, телефонски бројеви поготово! И док се пењем низ једну сарајевску стрмину и пролазим поред Фабрике духана, узбуђено застајем гледајући у четворспратни павиљон у коме је моја тетка годинама послјеге развода сама живјела. Узбуђен сам, зноје ми се дланови шака док стојим испред врата њеног стана, слутим да нешто није у реду, поготово што не видим плочицу са њеним именом, не видим никакву плочицу.... Куцам неколико пута јер звонце не ради. Коначно кораци, неко гвери кроз "шпијунку", кашље, оклијева а онда се врата отварају.

"Аааа, кога тражите!?" пита ме мршави човјек босих ногу и дрхтавог гласа. "Извините, моја тетка Љубица...!"

Обори главу, стави руку на срце и рече... "па она је, она више није жива"

На расстанку ми је дао њене личне ствари, једну путну торбу. Сједам у трамвај и возим се у круг, од Башчаршије до Илице, три пута, горе доле....

Из торбе вадим једну по једну теткину ствар, сваку пажљиво загледам. Успомене се роје а онда из једне кутије са њеним личним фотографијама налазим и онај стари Филмски свет са Миленом Драи'ћ на насловној страни. Магазин је као нов, и личи на пресовани лист неког заљубљеног ђачког цвијета давно загубљеног у некој Лоркиној или Хајнсовој књизи....

Магазин принесем лицу, како би га оквасио крупном сузом која ми је набубрила у оку а онда ми носнице зажари мирис оне наше старе кухиње пуне граје, крцате компијама, ванглама салате и туршије, пекмеза и слатка од ружа и све то док Драган и Милена на црно бијелим телевизорима дају штимунг једном опћем берићету....

Изненада на рамену осјетим нечију руку, погледам и уочавам возача трамваја. "а ти, возиш се у круг, имаш ли кућу болан, ње си пош'о!" А онда ми у рукама угледа Филмски свет, пажљиво га узме и загледа се у лице Милене Драи'ћ...

"Ааиии, што је ово била глумица, Милена Дравић, па она је болан не био легенда, не рађају се так'е више!"

"Знам, безбели, и те каква легенда" кажем и климнем главом а стари возач трамваја сједе за команде возила и заједно само нас двојица кренусмо у још један круг градом, а напољу ромори ситна киша и сигуран сам да из даљине чујем мелодију, "сви смо овдје били исти, без адреса без имена, поћи ћемо изван града, завеса од кише пада, нема овдје ничега за нас, Милена, Милена"

♦